

Model Question Paper for Final Theory Examination (80 Marks)

**मुक्त कृषि शिक्षण केंद्र
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक**

शिक्षणक्रम - कृषि अधिष्ठान शिक्षणक्रम

AGR 201 : मृदशास्त्राची मूलतत्त्वे आणि कार्यपद्धती

दिनांक : ---.---.----

गुण : 80

वेळ : 10.30 ते 13.30

सूचना: 1. पहिल्या ओळीमध्ये प्रश्न क्रमांक आणि उप-प्रश्न लिहिल्यानंतरच उत्तर लिहिण्यास सुरुवात करा.

2. प्रत्येक उप-प्रश्नासाठी 5 गुण आहेत.

3. प्रत्येक उप-प्रश्नाचे उत्तर किमान 75 ते 100 शब्दात लिहा.

प्रश्न 1 : खालीलपैकी कोणतेही चार उपप्रश्न सोडवा.

- खडक म्हणजे काय ते सांगून खडकांची निर्मिती व विविध प्रकारांची माहिती लिहा.
- जमिनीच्या उभ्या छेदातील विविध थरांची आकृतीसह माहिती लिहा.
- जमिनीतील सेंद्रिय पदार्थांचे पिकांच्या उत्पादनवाढीतील महत्व स्पष्ट करा.
- महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार सांगून त्यांचे रासायनिक व भौतिक गुणधर्म स्पष्ट करा.
- मृदसंधारण म्हणजे काय ? मृदसंधारणाच्या वेगवेगळ्या पध्दतीची माहिती लिहा.

प्रश्न 2 : खालीलपैकी कोणतेही चार उपप्रश्न सोडवा.

- आवश्यक अन्नद्रव्ये म्हणजे काय ? वनस्पतींना लागणाऱ्या मुख्य व सुक्ष्म अन्नद्रव्यांची माहिती लिहा.
- जमिनीची सुपिकता आणि उत्पादनक्षमता यातील फरक स्पष्ट करा.
- सेंद्रिय खतांच्या जमिनीच्या भौतिक, रासायनिक व जैविक गुणधर्मांवर काय परिणाम होतो ?
- जिवाणुखते म्हणजे काय ? पीक उत्पादनातील जिवाणुखतांचे महत्व स्पष्ट करा.
- एकात्मिक खत व्यवस्थापनाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्रश्न 3 : खालीलपैकी कोणतेही चार उपप्रश्न सोडवा.

- जमिनीतील विविध घटकांची आकृती काढून घटकांची सविस्तर माहिती लिहा.
- खडक म्हणजे काय ते सांगून खडकांची निर्मिती व विविध प्रकारांची माहिती लिहा.
- जमिनीच्या उभ्या छेदातील विविध थरांची आकृतीसह माहिती लिहा.
- जमिनीची संरचना म्हणजे काय ते सांगून ती कोणकोणत्या घटकांवर अवलंबून असते ते लिहा.
- जमिनीतील सेंद्रिय पदार्थांचे पिकांच्या उत्पादनवाढीतील महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4 : खालीलपैकी कोणतेही चार उपप्रश्न सोडवा.

- जमिनीतील पाण्याचे प्रकार सांगून कोणते पाणी पिकास उपलब्ध ठरते ते स्पष्ट करा.
- महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार सांगून त्यांचे रासायनिक व भौतिक गुणधर्म स्पष्ट करा.
- मृदसंधारण म्हणजे काय ? मृदसंधारणाच्या वेगवेगळ्या पध्दतीची माहिती लिहा.
- पाणलोट क्षेत्राचे व्यवस्थापन कसे करावे यावर सविस्तर माहिती लिहा.
- आवश्यक अन्नद्रव्ये म्हणजे काय ? वनस्पतींना लागणाऱ्या मुख्य व सुक्ष्म अन्नद्रव्यांची माहिती लिहा.